

שימעון פרס מבקש להציל את "סולל-בונה", השקועה ב־500 מיליון דולר חובות. הוא מינה ועדה שתקבע כיצד להושיעה בעזרת כספי משלמי-המיסים. הוועדה הכינה דו"ח מטייח —

הבליזף המוטב

סולל בונה, קונצרן ההסתדרות בישראל, פשט את הרגל. כבר אי אפשר עוד לכסות את ערוותו. פנינת הפנינים בנור חברת העובדים כרעה, צנחה, נפלה. ראשי ההסתדרות שפויטיים יום ללא בושה אל עבר האוצר בקריאות-שבר: הצילו. ראשי-המשלה שימעון פרס דורש להרעף על הקונצרן הרעוע משאבים ציבוריים במיסגרת "תוכנית-צמיחה" למשק, שעובדו אנשיו ומקורביו, שעיקרה להציל את המשק ההסתדרותי —

ב־5 בינואר 1986, כאשר אמצעי התיקשורת שרויים בתרדמה עמוקה ובקשר של שתיקה והשתקה, הזוהר ח"כ איתן על הקמת הוועדה החשאית, שדיוניה ועצם קיומה מוסתרים מעיני הציבור. ועם חבריה נמנה אחד מבכירי חברת העובדים, שסולל בונה משתייך אליה. התיקשורת שתקה. הצניעו את דיברי ח"כ איתן, אם בכלל התייחסו אליהם. **איתן לא הירפה. הוא התלונן**

מאשים איתן (עם הישר קצב) זאת היא הצגה

לפני המפקחת על הבנקים, גליה מאור, ב־2 בינואר 1986, כשבועיים אחרי הקמת הוועדה הסודית של פרס, על כי בנק הפועלים "ממשיך להזרים כספי פיס ל"סולל בונה" המתמוטט באמצעות גופים אחרים, כמו "קרן-ההשקעות של חברת העובדים", ללא ביטחונות מס' פיקים ומתוך שיקולים זרים ופסולים.

איתן הרגיש — בכך היה ראשון, אך קולו לא הובא בתיקשורת — כי "לעניות דעתי, סולל בונה נמצאת במצב של פשיטת-רגל, וכוח חיותה נובע מהמשך התמיכה המלאכתית של בנק הפועלים בה...". וכו'. ב־14 בינואר 1986 שלח הח"כ מיכתב נוסף לגליה מאור, שהוסיף פרטים על תלונתו הקודמת אליה, ובו נדרשה המפקחת על הבנקים לעשות "להפסקה מיידי של המשך ההסתברות כפרשה זו". אך ללא הועיל.

המפקחת נאלמה דום

ב־3 בפברואר 1986 הטרידה עצמה הגברת מאור להשיב לח"כ הטרדן. היא השיבה לו, כפי שהשיבה לפונים אליה כאשר פרשת יעקב לוינסון התבשלה בהדרגה: "ההחוק אוסר העברת מידע שנתקבל לפי פקודת הבנקאות, אלא כחריג הקבוע בחוק: העברתו למיטרה או לגוף חוקר אחר לצרכי תביעה פלילית, או אם החומר התקבל מתאגיד בנקאי — בהסכמתו...".

ח"כ איתן השיב לגברת מאור ב־10 בפברואר 1986: "...איני מוצא כל הגיון בטענה שהעלית, כאילו על-פי אמות-מידה מוסריות או חיוביות את מנועה מלהשיב לי על השאלה. האמנם פתחת בחקירה בנושאים הנדונים? מובן שאיני מעוניין בפרטים שעליהם חלה סודיות בנקאית, אולם אשמח לשמוע כי מצאת:

(א) ש"בנק הפועלים" לא הפר את חוק הוראות הפיקוח על הבנקים ולא את חובת הנאמנות שלו כלפי בעליה מניות בכל מגעיו עם "סולל בונה".

(ב) ששיקולי הבנק לערוב לסולל בונה ו/או להעביר לו כספים היו במיסגרת שיקולי ניהול נכונים ותיקניים. (ג) כי בנק הפועלים הפריש סכר מים נאותים בגין חובות מסופקים של סולל בונה לבנק.

(ד) כי "בנק הפועלים" לא העביר ל"סולל בונה" בחודשים האחרונים דרך גופים שלישיים (מתוך כוונה לעקוף הוראות הפיקוח על הבנקים) סכומי כסף נוספים ללא ביטחונות נאותים. (ה) כי "בנק הפועלים" עשה ככל שנדרש שלא להמשיך ולהסתבך בהתחייבויות נוספות בגין חברת "סולל בונה", הנמצאת באופן מעשי במצב של פשיטת-רגל.

כנכח, שתפקידו בין השאר לפקח על שמירת החוק ועל האופן שבו עושה הממשלה שימוש בכספי-הציבור, אני עומד על זכותי לקבל תשובות מניחות את הדעת לשאלות אלה. שהרי בסופו של דבר, את מהדלי פרשת ההסתככות של בנק הפועלים יידרש שלם הציבור, שעבורו את וידי אמורים לשמש מכשירי פיקוח ובקרה. מוטב שנפעל בעניין זה ביעילות ובמהירות, ויפה שעה אחת קודם.

גליה מאור נאלמה דום. גם התיקשורת שתקה. ב־24 בפברואר 1986 האשים הח"כ

איתן בהודעה לעיתונות את הגברת מאור בהסתרת מידע מן הציבור. במקום לחשוף את המעשים החריגים המתבצעים בבנק הפועלים ולהזדוהר את הציבור, מעדיפה המפקחת על הבנקים להסתתר אחר נוסחה מעורפלת — חובת הסודיות הבנקאית. בכך משרתת המפקחת על הבנקים את האינטרסים הבלתי-

לגיטימיים של חברת העובדים ובנק הפועלים. קשר השתיקה בתיקשורת לא הופר. גם אחרי האשמות כבדות אלה שהטיח הח"כ איתן במאור. כשיחה בעליפה עם איתן הודתה המפקחת על הבנקים כי אכן "היו מימצאים" בעניין בנק הפועלים. והם "טופלו" והבדיקה נמשכת, ואם ייחשפו מימצאים נוספים, גם הם יטופלו.

רברים בעלמא. מאור נהגה בפניותיו של איתן כפי שנהגה בתלונותיו של הח"כ המנוח יצחק זייגר, שהקים צעקה כמליאת הכנסת, בוועדת-הכספים ובחוגים ממשלתיים, על מעשיו של יעקב לוינסון, ומן רב לפני שפורסמו מסקנות ועדת רוטמן-סיוון, אך ללא הועיל. הח"כ זייגר הציף את התיקשורת במידע פנימי, אך הוא נהרף על-ידה בכך. קשר השתיקה על מעשי לוינסון

מנכ"ל רוטמן (עם מנכ"ל קיסר) הרפתקות אלף לילה ולילה

נשמר היטב עד שהפרשה פוצצה מעל דפי העולם הזה.

הח"כ ראה את הנוול

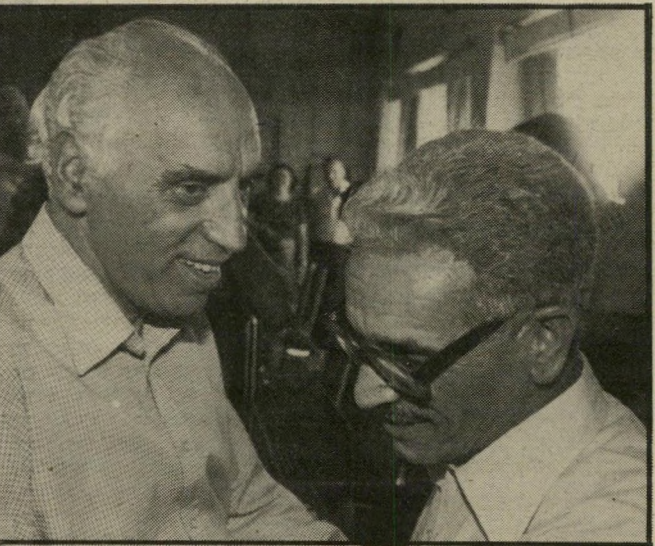
אש"ה-הממשלה מיהר לאמץ את המלצות ועדת-פוגל, שהטיחה זועק בהן לשמיים. הרוח המלא לא פורסם. מוסתר בו חומר-נפץ רב. הוא חושף עובדה יסודית המודגשת בכל עמוד כחוט השני: "ועדת-פוגל עשתה מלאכתה פלסטר. היא נשענה — ממש לא ייאמן! — רק על נתונים שסיפקה לה החברה הוועקת לעזרה: סולל בונה בכבודה ובעצמה. ועדת-פוגל מודה ברוח בפירושו: "הוועדה כתנה את תוכנית ההבראה כפי שהוצגה על-ידי הקונצרן".

סולל בונה הזינה את ועדת-פוגל כמטעמים שרקחה לעצמה כדי שהמס' קנות וההמלצות, שינבעו מהם, יערכו לחיכה. כך הצליחה סולל בונה להרביק את לשון הוועדה-השליפוט לחיכה.

ח"כ איתן מכנה את דוח ועדת פוגל בשתי מילים: "בלוף מוסכם".

הוועדה הממלכתית מטעה את הציבור במסקנותיה, בי הישענה אך ורק על נתונים שספספ לה הקונצרן הנבדק. היא זורה חול בעיני משלמי המסים. זוהי מלאכת רמיה וי הונאה ציבורית. מסקנותיה והמלצותיה, התואמות את רצון "סולל בונה", גוררות את הממשלה — קרי: משלמי המסים — להגשת עזרה לקונצרן וזאת — כהוראתה החמורה והמחשידה — בטרם קיבלה מיספר נתונים היכולים להשפיע על איבחון המצב:

(1) פירוט החיובים והוכאים של הקונצרן. (2) ניתוח התפתחות ההתחייבויות של הקונצרן והסבר לשינוי בהתחייבויות על פי נתוני רווח חיות, הפעילות היוזמה ותזרים-מזר מנים. נתונים אלה נמצאים כהכנה. הממשלה ממרתת להתחייב לביט-

חונות ולהלוואות לסולל בונה. ובכך היא מבקשת ליישם את המלצות ועדת-פוגל, כאשר אלה הן "ברמה של קיוסק", כחווית-דעתו של יועץ כלכלי. הקורכן, הוועק הצילו, מספק לוועדה מידע סלקטיבי ואינטרסנטי, וזאת — הגשענת רק על חומר כזה — מסיקה מסקנות על דרכי הבראה, הרצויים לה חולה הקשה, מה גם שנציג נכבד של פושטת-הרגל (בן רבינוביץ, מנהל פעולות חברת העובדים), הוא אחד משלושת חברי ועדת-פוגל.

רק ראשי-הממשלה כשימעון פרס מסוגל להקים "ועדה ממלכתית" כזאת בעזרת מצח, מול שתיקתה הרועמת של התיקשורת.

קבעה ועדת-פוגל: "עקב מדיניות השמירה על תעסוקה קבועה של חברת העובדים קיבל הקונצרן עבודות במחירים שלא כיסו את כל הוצאותיו והביאו להפסדים. מדיניות זו של חברת העובדים הביאה את הקונצרן להרחבת פעילותו בכניה יוזמה, תחום שהביא לקונצרן הפסדים ובעיות מימוניות".

בגין ניהול רשלן כזה, שספספ אם יש לו אח ורע במקום אחר

היומון הכלכלי גלובס הרגיש בכתבתו ב־31 בדצמבר 1985 כי הוקמה "ועדה סודית" לעניין סולל בונה ב־15 באותו חודש.